

18. 3. 2002

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Od roku 1993 zaplatil stát politickým stranám téměř 2,7 miliardy

Přestože politické strany v České republice mají i jiné možnosti pro financování své činnosti, nejspolehlivějším a nejstřednějším mecenášem je stát. Od roku 1993 až do loňského roku stát přispěl na činnost stran a hnutí částkou zhruba 2,7 miliardy korun, přičemž jen v loňském roce strany odčerpaly ze státního rozpočtu asi 523 miliónů. V roce 2000 byla

Přestože politické strany v České republice mají i jiné možnosti pro financování své činnosti, nejspolehlivějším a nejstřednějším mecenášem je stát. Od roku 1993 až do loňského roku stát přispěl na činnost stran a hnutí částkou zhruba 2,7 miliardy korun, přičemž jen v loňském roce strany odčerpaly ze státního rozpočtu asi 523 miliónů. V roce 2000 byla přitom tato částka výrazně nižší (necelých 176 miliónů). Rozdíl je dán vznikem krajských zastupitelstev a také rozhodnutím zákonodárců, kteří loni svým stranám odhlasovali více peněz od státu.

Nejvíce státních peněz putovalo do pokladen dvou nejúspěšnějších stran posledních let - ODS a ČSSD. Od voleb v roce 1996 sociální demokracie dostala asi 673 miliónů korun. V případě ODS byl za stejné období tento příspěvek ještě o 24 miliónů vyšší. Komunisté si přilepšili o 277 miliónů a lidovci o 260 miliónů korun.

Obdržené milióny některým stranám dovolují, aby příliš nešetřily. Například v roce 2000 utratila ČSSD 163 miliónů korun a ODS 119 miliónů. Lidovci měli v témže roce výdaje 71,7 miliónu, komunisté 123,9 a Unie svobody 40,9 miliónu korun.

Základním předpokladem pro získání příspěvku ze státní pokladny je úspěch v senátních, krajských a především sněmovních volbách. Nová podoba volebního zákona, podle níž se bude v červnu volit do Poslanecké sněmovny, se promítne i do hospodaření politických stran, které se mohou těšit na zvýšený přísun peněz.

Podle nového zákona dostane každý politický subjekt, který celkově získá alespoň 1,5 procenta hlasů, 100 korun za každý hlas. Při volbách v roce 1998 byl příspěvek o deset korun nižší a strany musely získat alespoň tři procenta hlasů. Strany tehdy díky tomuto příspěvku dostaly zhruba půl miliardy korun (například ČSSD více než 173 miliónů a ODS téměř 150 miliónů).

Vedle jednorázové částky za voličské hlasy existují i další dva pravidelné roční příspěvky od státu - stálý příspěvek na provoz strany a příspěvek za mandáty poslanců, senátorů a krajských zastupitelů.

Podle poslední verze zákona o politických stranách z loňského

roku je roční příspěvek šest miliónů korun pro stranu, která získala ve volbách do sněmovny tři procenta hlasů. Za každou další desetinu procenta hlasů obdrží 200.000 korun - maximálně však deset miliónů korun. V předchozí verzi zákona byla tato částka poloviční. Roční příspěvek na mandát poslance nebo senátora je 900.000 korun a na mandát krajského zastupitele 250.000. Dříve dostávaly strany za své zákonodárce půl miliónu korun.

O způsobu financování stran se vedla diskuse především po sérii sponzorských afér, které v závěru roku 1997 způsobily pád vládní koalice ODS, KDU-ČSL a ODA. Podle některých názorů by se podezření z nečistého financování odstranilo tím, že by strany byly placeny pouze ze státního rozpočtu. Jiní naopak volají po tom, aby se stranám umožnilo ve větší míře podnikat.

Vedle státních příspěvků získávají strany a hnutí peníze na činnost od svých členů, od sponzorů a ze zákonem povolených výdělečných aktivit.

Stabilní podpoře sponzorů se těší především ODS, jejíž roční sponzorské příspěvky se pravidelně pohybují nad 20 milióny korun. Naopak KSČM se při svém hospodaření kromě státu téměř výhradně spoléhá na příspěvky od své široké členské základny. Finanční situace vládní ČSSD, jejíž dluhy činily ještě v roce 1999 více než 100 miliónů korun, se zase radikálně zlepšila poté, co jí Ústavní soud přiznal právo na vlastnictví Lidového domu v Praze. Také hospodaření KDU-ČSL a Unie svobody-DEU je v současné době stabilizované a strany nemají problémy s nesplácenými dluhy. Naopak jejich bývalý čtyřkoaliční partner ODA za sebou vláčí téměř sedmdesátimiliónový dluh, který se nakonec stal jednou z příčin rozpadu čtyřkoalice.